

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՎԵՐՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ ՈՒՐԲԱԹ 4 ՄԱՅԻՍԻ 1856

ԹԻՒ 519

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 4 ՄԱՅԻՍԻ

Օմանեան կառավարութիւնը յետագայ կառավարական յայտարարութիւնը հրատարակեց ի մասին հաշտութեան ընդհանուր դաշնագրութեան որ ստորագրեցաւ Փարիզի մէջ ի 18-30 մարտի 1856 : Ս'իսկ ամայն ի լոյս ընծայել տուաւ յիշեալ դաշնագրութեան օրինակը, նմանապէս անոր յարակից եղած՝ ներդաշնակեցն պայմանագրութիւնը, ՍԼ-Օմանի պայմանագրութիւնը և Պարսկի պայմանագրութիւնը : Ահա անոր պայմանագրութեան կարեւոր գրութեան թարգմանութիւնը, զոր բոլոր մէջ ի գաղղիներն են :

ՎԱՅՍԵՐԱՊԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Վերին Նախախնամութիւնը հաճեցաւ կայսերական Վահան և Վազին բոլոր ճգնաժամները պատկառելով և վախճան տալով պատերազմին բարեբաղդ հաշտութեամբ մը, որ համաձայն է մեր թագին իրաւանցը և օգտիցը : Հաշտութեան ընդհանուր դաշնագրութիւնը մեր վաւերական հաճութիւնը ստանալով, հրամայեցինք որ հրատարակուի :

Ս'եր բանակաց ամեն կարգի զինուորները, որոնք կանխուեցան ի պաշտպանութիւն հայրենեաց, պատերազմին ժամանակը որ խիստ փառաւոր կերպով լինեցաւ, դիւցազնական քաջութիւնով կատարեցին իրենց պարտքը՝ վեհանձն համբերութեամբ արհամարհելով զվիշտերը որ անբաժանելի են պատերազմին, և կատարեալ կրթութիւն ու հնազանդութիւն ցուցնելով : Այլև փառաւոր կերպով պայծառացողն օմանեան զինուոր շուրջ, անմահացողն իրենց անունը մեր դարուն պատմութեան ամենէն գեղեցիկ երեսները լեցնելով իրենց դիւցազնական բազմաթիւ քաջագործութիւններով : Աստի թող մեր կայսերական կատարեալ բարեհաճութեան հաւատարմութեան ընդունին, և անոնց համար միշտ բարեմաղթութիւններ պիտի ընենք :

Ինչոք մեր հպատակները՝ առանց խորութեան և առանց բացառութեան, երեւելի ծառայութիւններ ընելով այս խնդրին մէջ, միևնոյն հաւատարմութեան և սիրոյ դրացմունքը ցուցողն վստահ կայսերական գահին և վստահ հայրենեաց :

Վստահ կարգի պաշտօնակարները և հպատակ տղաք երեւելիները առհասարակ վեհանձնական նախաձեռնութեան ապրովոյցներ տուին և իրենց պարտքը կատարեցին կառավարութեան հրամանները ի գործ դնելով : Աստի մեր բարձր բարեհաճութեանը արժանի եղած են :

Չեւ բերուած այս բարեբաղդ հաշտութեան պատու քաջութեամբ համար յօդուած մեր երկրին, մեր հպատակաց ամեն դասերը պէտք է որ միաւորուին հայրենասիրութեան կայսրով, ինչպէս որ մտերիմ գործակցութիւն ցուցողն պատերազմին ժամանակը որ բարեբաղդ յաջողութեամբ պատկուեցաւ : Յոսամ թէ բոլոր մեր պաշտօնակարները բարենախնա ջանքեր պիտի աշխատին ազգու կերպով ի գործ դնելու համեմատ իմ անդրդուելի զխառնութեան, զկարգաւորութիւնը և զբարեբաղդութիւնը որոց հիմունքը ձգեցին օգնութեամբ Վերին Նախախնամութեան : Վերին Նախախնամութեան ի մարդասիրութեան ամենակարողն Վստաճող և յօգնութեան իմ ժողովրդեան, թէ այս կերպով մեր երկիրը և մեր ազգը աշխարհին մէջ ևս առաւել փառք և մեծութիւն պիտի ստանան բարեյաջողութեան և բարօրութեան մէջ յառաջադիմելով :

Երբեք պիտի չմոռցուին բարեկամութեան և մտերիմ սիրոյ սուրբ սրբանքը, զոր մեր օգոստոսաբայ դաշնակիցները ցուցողն մեզ այս պարագային մէջ : Երախտագրութիւնը անջնջ ի

պիտի մնայ միշտ օմանեան ժողովրդոց սիրտը և անոնց դիւցազնական զինուորաց անուանքը, որոնք իրենց արիւնը թափեցին մեզ համար և անմահական փառքով ծածկուեցան պատերազմին դաշտին մէջ, մեր պատմութեան գիրքին երեսներուն մէջ նոյն տեղը պիտի ունենան, ինչ որ իրենց պատմութեան մէջ պիտի ունենան :

Որոշելով որ հրատարակուի հաշտութեան ընդհանուր դաշնագրութիւնը, կը հրամայեմք որ մեր կայսերական բարեհաճութիւնը ծանուցուի ամենուն :

Տուեալ մեր կայսերական Տիւրք, Հապահի վերջին օրերը, 1272 :

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՇՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՏՈՒԹԵԱՆ

Ս'եր, շնորհիւ Վստաճող, կայսր թուրքաւոր տան, Սուլթան, որդի Սուլթանի, ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏԻԼ-ՄԷՃԻՏ-ԻՍԱՆ Յաղթող, որդի Սուլթան ՍԱԼԻՄ-Ս-ԻՍԱՆ Յաղթող, որդի Սուլթան ԱՊՏԻԼ-ՀԱՄԻՏ-ԻՍԱՆ Յաղթող, մեր կայսերական վաւերական հաճութեամբ կը ծանուցանեմք թէ, թշնամութեան գործերը որ ժամանակէ մը ի վեր կը տիրէին ի մէջ մեր ու մեր օգոստոսաբայ դաշնակցաց, այսինքն Վաղղիաց կայսեր, Ս'եմին Ռիտանիոյ և Իսլանտայի Ս'իսկեալ թագաւորութեան թագուհւոյն և Սարտենիոյ թագաւորին մէջ կողմէն և օգոստոսաբայ կայսեր ամենայն Ռուսաց միւս կողմէն, յիշեալ թշնամութեան գործերը կը ծնանք դաշնակցական մեր վեհանձն անկախութիւնը և ամբողջութիւնը ապահովուեցան հաստատուն և երեւելի երաշխաւորութիւններով :

Ս'ս պատճառաւ հաշտութեան հաստատութեան և վերադարձին համար մեր և հետեւեալ օգոստոսաբայ վեհապետները, Վստաճող կայսրը Վաղղիաց կայսրը, Ս'եմին Ռիտանիոյ և Իսլանտայի Ս'իսկեալ թագաւորութեան թագուհւոյն, Ռուսաց, և Սարտենիոյ թագաւորը, յուզարկեցին ի Փարիզ մեր փոխադարձ լիազոր դեսպանները, որոնք զինի գումարուելոյ ի խորհրդակցութիւն, և զինի իրարու հաղորդելոյ իրենց լիազոր իշխանութիւնները որուն օրինաւոր կերպով գրուած էին, ստորագրեցին և իրենց պաշտօնական կնիքը կոխեցին ընդհանուր դաշնագրութեան մէջ, յերաներորդուն մարտի 1856 : Այս ընդհանուր դաշնագրութեան յարակից է յաւելուածն և վաղանցիկ յօդուած մը, և այս երկուքն ալ մեր առջեւ գրուելով, կորուշեմք ինչ որ կը հետեւի :

ՅԱՆՈՒՐ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԱՄԵՆԱԿԱՐՈՒ

Օգոստոսաբայ վեհապետները, այսինքն օմանեան կայսրը, Վաղղիաց կայսրը, Ս'եմին Ռիտանիոյ և Իսլանտայի Ս'իսկեալ թագաւորութեան թագուհւոյն, կայսրը ամենայն Ռուսաց և Սարտենիոյ թագաւորը ցանկալով վախճան տալ նպատեալովն ազգային և ուղղելով առաջը առնուլ շփոթութեանց վերադարձին՝ ուսկից ծագեցաւ այս պատերազմը, որոշեցին խորհրդակցել ըստ Վստաճող վեհապետ կայսեր հետ ի մասին հիմանց, որոց վրայ կանգնել հարկ է հաշտութեան նորոգութիւնը և հաստատութիւնը, ապահովելով ազգու և փոխադարձ երաշխաւորութիւններով զանկախութիւնը և զամբողջութիւնը օմանեան կայսրութեան :

Այս բանին համար յիշեալ օգոստոսաբայ վեհապետները անուանեցին իրենց լիազոր դեսպանները, այսինքն,

Օմանեան օգոստոսաբայ կայսրը անուանեց

Ս'եհմէտ-Ս'իմ-Վալի փաշան, Ս'եմ-Ս'ադադոսը օմանեան կայսրութեան, որ պատուեալ է կայսերական Ս'եմինի կարգին երկրորդ աստիճանի և անձնական արժանաւորութեան անձնակազմի շքանշաններով, Վաղղիոյ կայսերական Վատուոյ ի հեգնի կարգին Ս'եմ-Սալաթ, Վստաճող սուրբ Ստեփաննոսի շքանշանով, Ռուսիոյ կարմիր-Վարձուցն, Ռուսիոյ սրբոց Սարտենիոյ օրոց Սարտենի և Վաղարու, Սուլթանի բեկաւոր Վստաճող, և ուրիշ շատ օտար տէրութեանց շքանշաններով :

Իւ Ս'եհմէտ-Ս'իմ-Վալի, որ պատուեալ է կայսերական Ս'եմինի կարգին երկրորդ աստիճանի շքանշանով, և Սարտենիոյ սրբոց Սարտենի և Վաղարու կարգին Ս'եմ-Սալաթ, օմանեան արտաքին կարգի լիազոր դեսպանը Վաղղիաց կայսրը վեհապետ կայսեր քով, նմանապէս Սարտենիոյ վեհապետ կայսեր քով :

Վստաճող վեհապետ կայսրը անուանեց Ս'սիւ կարդուս Ռերտնանտոս, կոմս տը Պուօլ Շալաթէն ասպետ զանազան կարգաց և այլն և այլն, իւր պաշտօնեան արտաքին գործոց և նախագահ պաշտօնակալաց : Իւ մօսիւ Յովսէփ-Վաղարու տը Շիւպէն սեպուհը ասպետ զանազան կարգաց իւր արտաքին կարգի լիազոր դեսպանը Վաղղիոյ կառավարութեան քով :

Վաղղիաց կայսրը անուանեց Ս'սիւ Վաղարու կոմս Վաղարու Վաղարու սինկլիտոս կայսրութեան ասպետ զանազան կարգաց իւր պաշտօնեան արտաքին գործոց : Իւ մօսիւ Ռիտանիոյ Վաղարու տը Պուօլ Շալաթէն սեպուհը ասպետ զանազան կարգաց իւր արտաքին կարգի լիազոր դեսպանը Վստաճող կառավարութեան քով :

Ս'եմին Ռիտանիոյ թագուհւոյն անուանեց Ս'եմապատիւ Վեդր-Վալի Վալի Վալի կոմս տը Վալի Վալի ասպետ զանազան կարգաց : իւր արտաքին գործոց տեսուչ : Իւ զմեծապատիւ Շերիփոս-Ս'իսկեալ Վալի Վալի սեպուհը ասպետ զանազան կարգաց իւր արտաքին կարգի լիազոր դեսպանը Վաղղիաց կայսրը վեհապետ կայսեր քով : Վեհապետ կայսրը ամենայն Ռուսաց անուանեց Ս'սիւ Վաղարու Օրդուս կոմս, իւր բանակի օգնական զորապետ ասպետ զանազան կարգաց և այլն, և այլն :

Իւ մօսիւ Փիլիպպոս տը Պիլիպպոս սեպուհը ասպետ զանազան կարգաց և այլն, և այլն, իւր արտաքին կարգի դեսպանը Վերմանական դաշնակցութեան և Շիւս բարձրապատիւ թագաւորական Ս'եմ-Վալի քով :

Սարտենիոյ վեհապետ թագաւորը անուանեց Ս'սիւ Վալի Վալի, տը Վալի կոմս ասպետ զանազան կարգաց իւր պաշտօնեան եկամտից և նախագահ պաշտօնակալաց : Իւ մօսիւ Սալաթ, Սարտենիոյ Վալի Վալի մարիս ասպետ զանազան կարգաց իւր արտաքին կարգի լիազոր դեսպանը Վաղղիոյ կառավարութեան քով :

Այս երեսփոխանները ի խորհրդակցութիւն գումարուելով ի Փարիզ, և համաձայնութիւնը բարեբաղդաբար հաստատուելով իրենց մէջ, յիշեալ օգոստոսաբայ վեհապետները զմտաւածելով թէ Ռուսիոյ վեհապետ թագաւորը, որ իւր ստորագրութիւնը ունի 1841 յուլիսի 13 ին եղած պայմանագրութեան մէջ, պէտք էր, իւրապական օգտիցը համար, կանչուի ի մասնակցութիւն նոր ընթաց կարգադրութեանց :

Դրան հաճութեամբ եղած պիտի ըլլայ : Այս յանձնարարական ժողովը մշտապէս ըլլայ պիտի և նախ՝ պիտի աշխատասիրէ զկանոնադրութիւնները Ի մասին նաւարկութեան գետնին և անոր աստիճանութեանը : Երկրորդ՝ պիտի ջնջէ զարգելքները, ինչ տեսակ որ եղած ըլլան, որոնք տակաւին կրհատուակին Վէնայի գաղափարութեանը հետեւողները գործադրութեանը Դաւանութեանը վրայ : Երրորդ՝ պիտի կարգադրէ և Ի գործ դնել պիտի տայ հարկաւոր աշխատութիւնները գետնին վրայ : Երկրորդութեանը վրայ : չորրորդ՝ պիտի հսկէ, զինքն լուծուելու և բոլորական յանձնարարական ժողովին, որպէսզի հաստատուէ մնայ նաւարկութեանը վիճակը Դաւանութեանը և ծովուն այն կտորներուն որ մերձակայ են յիշեալ բերաններուն :

Յօդ. 18 :

Կիւմարի որ Ի միջոցի երկուց տմայ Լուրս պահան յանձնարարական ժողովը իր գործը կատարած պիտի ըլլայ և գետափին այ յանձնարարական ժողովը վերջացուցած պիտի ըլլայ զաշխատութիւնները որ նշանակուած են նախընթաց յոյսած : Գլխաւոր և երկրորդ թիւերով : (Այս գաղափարութեան) ստորագրող տէրութիւնները Ի խորհրդակցութիւն գումարուելով, և այս գործին վրայ զանգուշ տեսնելով, և Ի գիր արձանագրութեան ի նկատի առնելով, և Ի բոլորական յանձնարարական ժողովը, և յայնժամ գետափին այ մշտապէս յանձնարարական ժողովը նոյն իշխանութիւնները պիտի ունենայ, զորոնք մինչև այն օրը ունէր և բոլորական յանձնարարական ժողովը :

Յօդ. 19 :

Վերջին և անհրաժեշտ համաձայն հաստատուելու կանոնաց գործադրութիւնը պահանջուելու համար, գաղափար տեսնելով իր արքայազնը իրաւունք պիտի ունենայ երկու թեթեւ նաւ պահելու Դաւանութեանը բերանները ամեն ժամանակ :

Յօդ. 20 :

Ի փոխանակութիւն քաղաքացի, նաւահանգիստայ և երկրորդուն որ յիշուած են ներկայ գաղափարութեանը յօդուածին մէջ, և Դաւանութեանը նաւարկութեանը ազատութիւն տալու հաստատութեանը ստորագրողները համար, օգտաւորութեանը ամենայն Ուստաց հաճութեանը կուտայ Պետրապոլիս իւր սահմանադրութեանը ուղղելու :

Երբ սահմանադրութեանը պիտի սկսի (Աւստի) մէկ հազարամէթի հետ սորութեամբ Պրուսիա Սլաւ լին արեւելեան կողմէն, ուղղահայեաց գծի պիտի հասնի Երբեմնի ճանապարհին, որուն պիտի հետեւի միջև Տրայանոսի ձորը, պիտի անցնի Պրիւսիայի հարաւային կողմը, պիտի ելլէ Լաւրոք գետին երկայնութեանը մինչև Սարալիքայի բարձունքը և պիտի երթայ հասնի Ի Վալթաւի որ Իրութեանը վրայ է : Այս կետէն գետը Ի վեր երկու տէրութեանց մէջ է, զամ հին սահմանադրութեանը ամենին փոխառութիւն մը պիտի չունենայ :

Դաւանութեանը կողմէն կարգադրուած պաշտօնատարներ մասնաւորապէս պիտի սրտեն նոր սահմանադրութեանը գիծը :

Յօդ. 21 :

Ուստիցէն թայ տրուած երկիրը պիտի միաւորուի Սլաւոնիայի իշխանութեանը հետ Ի արձաբային Դրան վեհապետական իշխանութեանը ներքէն : Այս երկրին բնակիչները պիտի վայելեն նոյն իրաւունքները և արտօնութիւնները որ սպառնուած են Դաւանութեան իշխանութեանը, և երբ տարուան միջոցի մէջ թայտուութիւն պիտի ունենան ուրիշ տեղ փոխադրուելու իրենց բնակութիւնը, ազատաբար կարգադրելով իրենց ստացուածքը :

Յօդ. 22 :

Վարչապետ և Սլաւոնիայի իշխանութիւնները պիտի շարունակեն վայելելու, Ի արձաբային Դրան վեհապետական իշխանութեանը ներքէն և գաղափար տեսնելով երաշխաւորութեանը, իրենց ունեցած արտօնութիւնները և սպառնալիքները : Սահմանադրութեանը պաշտօնատարները և մասնաւորապէս պիտի չորայ նոյն իշխանութեանը վրայ երաշխաւոր տեսնելով մէկէն : Այլ ամենին մասնաւոր իրաւունք մը պիտի չըլլայ անոնց ներքին գործը խառնուելու :

Յօդ. 23 :

Ի արձաբային Դրան կը պարտաւորի թողուել յիշեալ իշխանութեանը համար անկախ և ազգային կառավարութիւն մը, նմանապէս իրաւար ազատութիւն կրօնի, օրինադրութեան, վաճառականութեան և նաւարկութեան :

Օրենքները և կարգադրութիւնները, որոնք այսօրուան օրս Ի գործ կը դրուին, վերստին պիտի քննուին : Այս վերաքննութեան մասին կատարեալ համաձայնութիւն մը կարգադրուելու համար, յատուկ յանձնարարական ժողով մը պիտի կազմուի, որուն անդամաց ընտրութիւնը գաղափար մէկ տեսնելով հաւանութեանը պիտի ըլլայ : Այս յանձնարարական ժողովը անյայտ պիտի գումարուի Ի Պրուսիա, Ի արձաբային Դրան մէկ գործակալով, և պիտի ջանայ տեղեկութիւն տալ իշխանութեանը յիշեալ իշխանութեանը այժմեան վիճակին վրայ, ու սպառնի կարգաւորութեանը հիմունքները պիտի առաջարկէ :

Յօդ. 24 :

Վեհապետ Սլաւոնիայ կը խոստանայ գումարել տալ անմիջապէս յիշեալ իշխանութեանը իւրաքանչիւրին մէջ, ժողով մը աս բանին համար, որ բաղկացեալ ըլլայ այնպիսի կերպիւր որպէսզի բնիկութեանը ամեն գաղափար օգտուի ճիշտ երես փոխանքը գտնուի : Այս ժողովները կամ տրվան ներքէն ժողովրդաց փոխանքը պիտի յայտնեն Ի մասին վճարական կարգաւորութեան իշխանութեանը Ի սպառնալիքով մէկ պատուէրագիրը պիտի կարգադրէ յանձնարարական ժողովին և այս տրվաններուն մէջ ըլլալու յարաբերութիւնները :

Յօդ. 25 :

Ուշագրութեան մատուցանելով երկու տրվաններէն յառաջ գրուած կարծեացը, յանձնարարական ժողովը իւր յատուկ աշխատասիրութեանը արգիւնքը անյայտ պիտի ծանուցանէ խորհրդակցութեանը այժմեան պաշտօնատուները :

Վեհապետ (սիւզիքէն) տէրութեանը հետ վերջնական համաձայնութեանը պիտի հաստատուի ստորագրութեանը մը որ պիտի ըլլայ Ի Վալթաւի մէջ, գաղափար բարձր կողմանց, և Վալթաւի թիւրի մը, որ համաձայն պիտի ըլլայ պաշտօնագրութեան գաղափար, որոշակի պիտի բաղկացուցանէ այս նահանգաց կարգաւորութիւնը, որոնք յայտնէ տնտեսագրութեան տէրութեանը հաւաքական երաշխաւորութեանը ներքէն գրուած են :

Յօդ. 26 :

Սրտած է որ Դաւանութեան իշխանութեանը մէջ ազգային զօրք պիտի ըլլայ, հաստատուելու պահելու համար սահմանադրութեանը և ներքին ապահովութեանը : Վալթաւի արգելք մը պիտի չկրնայ գրուել պաշտօնագրութեան արտաքին կարգի զգուշութեանը, զորս միաբանութեամբ Ի արձաբային Դրան, յիշեալ իշխանութիւնները կրնան Ի գործ դնել օտարական որեւիցէ յարձակում մը հալածելու համար :

Յօդ. 27 :

Եթէ իշխանութեանը ներքին անդորրութիւնը սպառնալիք կամ վտանգից ներքէն գտնուելու ըլլայ, Ի արձաբային Դրան պիտի խորհրդակցի գաղափար միւս տէրութեանց հետ Ի վերայ զգուշութեան միջոցներուն, զորս պէտք է Ի գործ դրուի անմիջապէս պահելու կամ վերստին հաստատուելու համար օրինաւոր կարգը կանոնը : Օրինաւորութեան միջնորդութիւն մը պիտի չկրնայ տեղի ունենալ առանց յառաջագոյն համաձայնութեան մը ըլլալու աս բանին համար Ի մէջ յիշեալ տէրութեանց :

Յօդ. 28 :

Վերջին իշխանութիւնը միշտ Ի արձաբային Դրան իշխանութեան ներքէն պիտի ըլլայ համաձայն կայսերական իրաւութեան հիւստիւններուն, որ կարգէն և կը սահմանեն անոր իրաւունքները և արտօնութիւնները, որ յայտնէ գաղափար տեսնելով իշխանութեանը հաւաքական երաշխաւորութեանը ներքէն գրուած են : Եւ ըստ հետեւոր գի նոյն իշխանութիւնը իւր անկախ և ազգային քաղաքական կառավարութիւնը պիտի պահէ, նմանապէս կատարեալ ազատութիւն կրօնի, օրինադրութեան, վաճառականութեան և նաւարկութեան :

Յօդ. 29 :

Ի արձաբային Դրան բերդապահ զօրք ունենալու իրաւունքը հաստատուելու ըմբայ, ինչպէս որ

յառաջանէ եղած կարգադրութիւններով գաղափարուած է : Օրինաւորութեան միջնորդութեանը ամենին տեղի պիտի չկրնայ ունենալ Սլաւոնիայի մէջ, առանց յառաջագոյն համաձայնութեան մը ըլլալու գաղափար տեսնելով իշխանութեանը մէջ :

Յօդ. 30 :

Օգտաւորութեան Սլաւոնիայ և օգտաւորութեան Սլաւոնիայ Սլաւոնիայ իւր ամբողջութեանը մէջ հաստատուելու կը պահանջէ Սլաւոնիայ մէջ ունեցած իրենց ստացուածն ունեցող, ինչպէս որ էր օրինաւոր կերպիւր, յառաջ քան զպատեհալիք :

Տեղական որեւիցէ վեհ մը առաջը առնելու համար, սահմանադրութեանը գիծը պիտի քննուի և եթէ հարկ ըլլայ պիտի ուղղուի, սակայն առանց երկրի վրայ մը ստացուելու երկու կողմանց մէկուն կամ միւսին :

Այս գործին համար յանձնարարական խառն ժողով մը պիտի հաստատուի, բաղկացեալ երկու օսմանեան պաշտօնակալներէ, մէկ Վաղդիսի և մէկ Վիգելայի պաշտօնակալէ : Այս յանձնարարական ժողովը պիտի յաղարկուի անմիջապէս յիշեալ տէրութեանը, զինքն հաստատուելու գետնական յարաբերութեանը Ի մէջ Ի արձաբային Դրան և Սլաւոնիայ կառավարութեան : Յիշեալ յանձնարարական ժողովին աշխատութիւնը պէտք է որ ըմբայ Ի միջոցի ութ ամսոց, սկսեալ Ի փոխանակութեան վաւերական հաւանութեան առաջին գաղափարութեան :

Յօդ. 31 :

Սլաւոնիայ, որ պատերազմին ժամանակ մտած են հետեւեալ օգտաւորութեան վեհապետաց զօրքը, այսինքն Սլաւոնիայ կայսեր, Վաղդիսի և Վեդին Սլաւոնիայ և Սլաւոնիայ միացեալ թագաւորութեան թագուհին, և Սլաւոնիայ թագաւորին, ըստ ստացուած գաղափարութեանը ստորագրելու Ի Ստանիսլաւ օրին Ի 12 մարտի 1854 Ի մէջ Ի արձաբային Դրան Վաղդիսի և Վեդին Սլաւոնիայ : Ի 14 յունիսի նոյն ամիս Ի մէջ Ի արձաբային Դրան և Սլաւոնիայ : Ի 15 մարտի 1855 Ի մէջ Ի Դրան և Սլաւոնիայ, այն երկրները կը սկսէ պիտի պարտուին զինքն փոխանակութեան վաւերական հաւանութեան առաջին գաղափարութեան, որպէս չուտով որ կրնայ ըլլալ : Այս բանին գործադրութեան կերպիւր և յերկարագոյնութեան վրայ զարգացողութիւն մը պիտի ըլլայ Ի մէջ Ի արձաբային Դրան և այն տէրութեանց, որոց զօրքը մտած են իւր երկիրը :

Յօդ. 32 :

Պատերազմ վարող տէրութեանց մէջ պատեհալիք ըմբայ յառաջ եղած գաղափարութիւնները կամ ստացուած գաղափարութիւնները մինչև որ նորագուին կամ անոնց տեղը ուրիշ պայմանագրութիւններ գրուին, ներս մտնելու և դուրս ելլելու փաճառականութիւնը փոխառական տեղի պիտի ունենայ, ստանալով անաւ զործածուած կանոնադրութեանը համաձայն և անոնց հաղափարները, ուրիշ ամեն նիւթ մէջ, փոխառական նոյն իրաւունքները և արտօնութիւնները պիտի ունենան, զորս կրկնուի ամենին աւելի շնորհ ստացեալ ազգ մը :

Յօդ. 33 :

Ի մէջ օգտաւորութեան վեհապետաց, այսինքն Վաղդիսի և Վեդին Սլաւոնիայ ու Սլաւոնիայ միացեալ թագաւորութեան մէջ կողմէն, և վեհապետ կայսեր ամենայն Սլաւոնիայ միւս կողմէն, այսօրուան օրս հաստատուելու պայմանագրութեանը Ի մասին Վեդին կողմէն, յաւակից է և յարակից կըմնայ առաջին գաղափարութեան, և նոյն գործութիւնը և արձեքը պիտի ունենայ որպէս թէ անոր մէկ մասը եղած ըլլայ :

Յօդ. 34 :

Վաղդիսի գաղափարութիւնը պիտի վաւերանայ և անոր վաւերական հաւանութիւնները պիտի փոխանակուին Ի Վաղդիսի զորս շարժուան մէջ, կամ աւելի շուտով, եթէ ըլլալ կարելի է : Ի հաւատարմութեան այս ամեն գրուածն ուրաքանչիւր տէրութեան ընտրող գետնական ստորագրելին այս գաղափարութիւնը և իրենց պաշտօնական կնիքը կոխեցին :

Վարդաւ Ի Վաղդիս յերեսներորդում մարտի (ըստ նոր տուժարի) 1856 ամիս :

